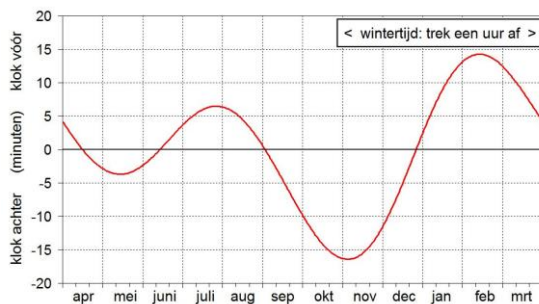

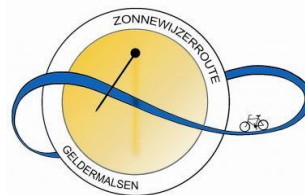
De uur- en seizoenlijnen zijn precies berekend voor de lengte- en breedtegraad van Tricht (zie de coördinaten onderaan deze kolom) en toch geeft hij maar vier dagen per jaar dezelfde tijd aan als ons horloge. Deze vier data zijn 15 april, 13 juni, 1 september en 25 december. Dit komt doordat onze dagen niet allemaal even lang zijn. Soms duurt het iets langer dan 24 uur voordat de zon weer in het zuiden staat en soms iets korter. Dit verschijnsel noemt men tijdsvereffening.

In onderstaande grafiek kun je aflezen hoeveel minuten je bij de tijd op de zonnwijzer moet optellen of aftrekken, zodat hij dezelfde tijd aangeeft als onze regelmatig lopende uurwerken.

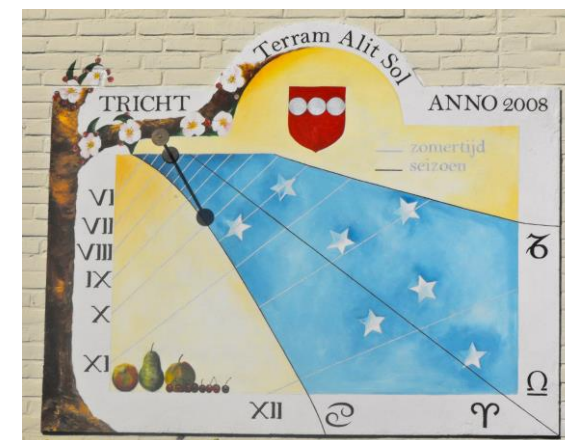
Coördinaten Lingedijk 102:
51° 53'19" NB
5° 16'14" OL

Deze zonnwijzer maakt deel uit van de Zonnwijzerroute Geldermalsen
www.zonnwijzerroutegeldermalsen.nl

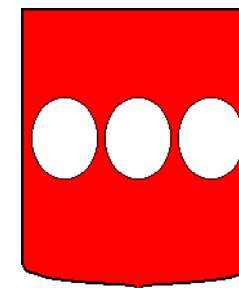

- Ontwerp en uitvoering: Astrid van der Werff te Tricht
- Berekening uurlijnen, seizoenslijnen en schaduwgever: Analemma te Amsterdam
- Uitvoering schaduwgever: Bertus van Mourik, smid te Tricht
- Stucwerk: Jo Tussenbroek te Rhenoy

Terram Alit Sol
De zon voedt de aarde

Lingedijk 102, Tricht

Wapen van Tricht

Het idee wordt geboren

Het huis aan de Lingedijk 102 in Tricht is in 1933 gebouwd op de fundamenten van een boerderij die eerder in datzelfde jaar door brand verwoest werd. Vanaf die tijd tot begin jaren zeventig was er een bakkerij annex winkel gevestigd.

De oostmuur van het huis was tot 2008 een groot leeg vlak. Dat gaf mogelijkheden! De combinatie van Kunst, Wetenschap, Ambacht, de fascinatie voor het Heelal en het begrip Tijd leidden tot het maken van een zonnewijzer.

Een Ode aan Tricht

Passend bij een Ode aan Tricht zijn op de verticale zonnewijzer bloesem en fruit geschilderd, de trekpleisters waar het Betuwse plaatsje Tricht bekend om staat en waar jaarlijks vele toeristen op af komen. Ook het wapen van Tricht met het rode schild en de 3 ballen van zilver staat erop. Boven een goudgele zonnehemel staat de voor de Betuwe toepasselijke Latijnse tekst 'Terram Alit Sol', wat betekent: 'de zon voedt de aarde'. Er is tenslotte veel zonlicht nodig om alles te laten bloeien en groeien.

De blauwe sterrenhemel begrenst de seizoenen. De seizoenen met de bloesem en oogsttijd, zich jaarlijks herhalend en erg belangrijk voor de Betuwe.

De tijd wordt aangegeven met Romeinse cijfers en de seizoenen met tekens van de Dierenriem.

Ook Anno 2008, het jaar waarin de zonnewijzer gemaakt is, staat aangegeven.

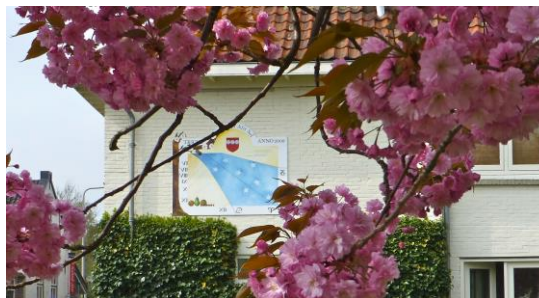
Techniek

Allereerst zijn de contouren en de grootte van de zonnewijzer bepaald. Deze vorm is op de muur gestuukt en daarna moest hij een half jaar chemisch uitwerken voordat er geschilderd kon worden.

De berekening van de uurlijnen en de plaats van de schaduwgever werd bepaald door de coördinaten van de locatie, meetgegevens over de muur en de zonshoogte.

Van alle uurlijnen, datumlijnen en de horizonlijn is een werktekening gemaakt.

Daarna is deze werktekening op de muur overgezet en geschilderd.

Zonnewijzerroute Geldermalsen

Deze zonnewijzer werd de aanzet voor het plan om in elk kerkdorp van de gemeente Geldermalsen een bijzondere zonnewijzer te realiseren. Iets eigens voor ieder dorp en met elkaar verbonden door een wandel-, fiets- en GPS-route. Leuk voor de inwoners, bezoekers en de generaties na ons!

Zonnewijzerkundig

De zonnewijzer is geschilderd op een oostmuur die iets naar het noorden afwijkt, waardoor de zon alleen in de ochtenduren op de zonnewijzer schijnt.

De grijze lijnen geven de hele en de halve uren aan. De zonnewijzer geeft de zomertijd aan. In de winter moet je dus een uur van de aangegeven tijd aftrekken.

's Zomers, rond 21 juni als de zon op zijn hoogste punt staat, geeft de schaduw van de messing schaduwgever (de zgn. gnomon) vanaf 05.30 uur tot 12.30 uur de tijd aan. Na 12.30 uur draait de zon naar de zuidkant van het huis. Vroeger en later in het jaar werkt de zonnewijzer korter.

De schaduwgever werpt zijn schaduw in het blauwe vlak. Dat wordt begrensd door twee zwarte lijnen. Aan de linkerkant betekent deze lijn het begin van het dierenriemteken Kreeft (zomer) en aan de rechterkant het begin van het dierenriemteken Steenbok (winter). Deze tijdstippen worden ook wel zonnewendes of solstitia genoemd.

In het midden van het vlak loopt de lijn die het begin van de dierenriemtekens Ram (lente) en Weegschaal (herfst) aangeeft. Deze zwarte lijn wordt ook wel de equinoxlijn genoemd. De schaduw van de gnomon blijft altijd tussen de zomer- en winterlijnen heen en weer gaan en geeft aan welk seizoen het is.

De horizontale lijn aan de bovenkant van het blauwe vlak is de horizonlijn. Hieraan kun je zien hoe laat de zon opkomt in een bepaalde periode van het jaar. Zo zal rond 21 december de zon pas vanaf iets voor 10.00 uur (zomertijd, dus iets voor 09.00 uur wintertijd) gaan schijnen.